

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Гістології, цитології та ембріології
Навчальний рік 2021-2022

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

**«Удосконалення знань з анатомії, медичної біології,
гістології як підготовка до атестації ЄДКІ»**

(назва освітнього компоненту)

Вибірковий освітній компотнент

Форма здобуття освіти очна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність « 222 «Медицина» - магістри»
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма (освітньо-наукова програма) Удосконалення
знань з анатомії, медичної біології, гістології як підготовка до атестації ЄДКІ

Другого (магістерського) рівня вищої освіти
Курс 3

Силабус навчальної дисципліни
розглянуто на засіданні кафедри
Гістології, цитології та ембріології

Протокол від
“30” серпня 2021 року № 14

Завідувач кафедри
О.Ю.Степаненко
(підпис) (ініціали, прізвище)

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем
Природнично-наукової
підготовки
(назва)

Протокол від
“31”серпня 2021 року № 1

Голова
О.Ю. Вовк
(підпис) (ініціали, прізвище)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Степаненко Олександр Юрійович, завідувач кафедри, дмн,
професор

(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

2. Деєва Тетяна Володимирівна, кбн, доцент

(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1. Степаненко Олександр Юрійович, завідувач кафедри, професор, дмн
Професійні інтереси: структурно-функціональна організація нервової системи, індивідуальна анатомічна мінливість структур і органів організму людини.

Профайл: <http://distance.knmu.edu.ua/user/profile.php?id=10106>

Контактний телефон 099 980 54 99

Корпоративна пошта: oy.stepanenko@knmu.edu.ua

Консультації: очні – щоденно, з 9.00 до 16.00 з урахуванням розкладу;
дистанційні – Google Meet

Локація: кім.62

2. Мірошниченко Олена Вікторівна, професор, кмн

Професійні інтереси: індивідуальна анатомічна мінливість структур і органів організму людини

Профайл: <http://distance.knmu.edu.ua/user/profile.php?id=12026>

Контактний телефон: 067 717 92 74

Корпоративна пошта: ov.miroshnichenko@knmu.edu.ua

Консультації: очні – щоденно, з 9.00 до 16.00 з урахуванням розкладу;
дистанційні – Google Meet

Локація: кім.52

3. Рихлік Светлана Василівна, доцент, кмн

Професійні інтереси: індивідуальна анатомічна мінливість структур і органів організму людини

Профайл: <http://distance.knmu.edu.ua/user/profile.php?id=11608>

Контактний телефон: 066 062 5418

Корпоративна пошта: sv.rykhlik@knmu.edu.ua

Консультації: очні – щоденно, з 9.00 до 16.00 з урахуванням розкладу;
дистанційні – Google Meet

Локація: кім.51

4. Самосудова Людмила Вікторівна, ст. викладач, кмн

Професійні інтереси: Розвиток, життєдіяльність та гістологія сполучних тканин

Профайл: <http://distance.knmu.edu.ua/user/profile.php?id=11908>

Контактний телефон: 050 247 4039

Корпоративна пошта: lv.samosudova@knmu.edu.ua

Консультації: очні – щоденно, з 9.00 до 16.00 з урахуванням розкладу;
дистанційні – Google Meet

Локація: кім.43

5. Клочко Наталія Іванівна, ст. викладач

Професійні інтереси: індивідуальна анатомічна мінливість структур і органів організму людини

Профайл: <http://distance.knmu.edu.ua/user/profile.php?id=7667>

Контактний телефон: 097 055 7159

Корпоративна пошта: ni.klochko@knm.edu.ua

Консультації: очні – щоденно, з 9.00 до 16.00 з урахуванням розкладу;
дистанційні – Google Meet

Локація: кім.52

6. Мар'єнко Наталія Іванівна, ст. викладач, кмн

Професійні інтереси: індивідуальна анатомічна мінливість структур і органів організму людини

Профайл: <http://distance.knm.edu.ua/user/profile.php?id=9222>

Контактний телефон: 095 140 5088

Корпоративна пошта: ni.marienko@knm.edu.ua

Консультації: очні – щоденно, з 9.00 до 16.00 з урахуванням розкладу;
дистанційні – Google Meet

Локація: кім.63

7. Горєлова Вікторія Михайлівна, ст. викладач, квн

Професійні інтереси: індивідуальна анатомічна мінливість структур і органів організму людини

Профайл: <http://distance.knm.edu.ua/user/profile.php?id=12434>

Контактний телефон: 063 423 2423

Корпоративна пошта: vm.horielova@knm.edu.ua

Консультації: очні – щоденно, з 9.00 до 16.00 з урахуванням розкладу;
дистанційні – Google Meet

Локація: кім.48

8. Пирятинська Наталія Євгенівна, доцент, кмн

Професійні інтереси: індивідуальна анатомічна мінливість структур і органів організму людини

Профайл: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ASUA/0043285>

Контактний телефон: 068 73 65 824

Корпоративна пошта: ny.piriatinska@knm.edu.ua

Консультації: очні – щоденно, з 9.00 до 16.00 з урахуванням розкладу;
дистанційні – Google Meet

Локація: кім.59

9. Абрамчук Аліна Борисівна, асистент

Професійні інтереси: індивідуальна анатомічна мінливість структур і органів організму людини

Профайл: <http://distance.knm.edu.ua/user/profile.php?id=11855>

Контактний телефон: 050 176 6869

Корпоративна пошта: ab.abramchuk@knm.edu.ua

Консультації: очні – щоденно, з 9.00 до 16.00 з урахуванням розкладу;
дистанційні – Google Meet

Локація: кім. 45

10. Новікова Катерина Анатоліївна, асистент

Професійні інтереси: індивідуальна анатомічна мінливість структур і органів організму людини

Профайл: <http://distance.knmu.edu.ua/user/profile.php?id=7654>

Контактний телефон: 067 386 2802

Корпоративна пошта: ka.novikova@knmu.edu.ua

Консультації: очні – щоденно, з 9.00 до 16.00 з урахуванням розкладу;
дистанційні – Google Meet

Локація: кім.63

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Удосконалення знань з анатомії, медичної біології, гістології як підготовка до атестації ЄДКІ» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Гістології, цитології та ембріології» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності «222 Медицина» - магістри».

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Курс «Удосконалення знань з анатомії, медичної біології, гістології як підготовка до атестації ЄДКІ» призначений для удосконалення та класифікації знань, які були отримані на кафедрі гістології, цитології та ембріології на 1-2 курсах. Також цей курс повинен допомогти студентам отримати більш цілісне уявлення про системи організму в результаті інтеграції знань анатомії, гістології та біології. Курс також дає можливість студенту заповнити прогалини в знаннях, які з якоїсь причини утворилися при вивченні предмета. Все це разом узятє надасть можливість студенту якнайкраще підготуватися до ЄДКІ.

Міждисциплінарні зв'язки: курс гістології тісно пов'язаний з викладанням інших медико-біологічних наук, таких як біологія, анатомія, патологічна анатомія, клінічні дисципліни. Практично на кожній клінічній кафедрі студенти повертаються до знань, що було отримано на кафедрі гістології.

Пререквізити. Базується на вивченні студентами медичної біології, анатомії людини, гістології, цитології і ембріології, біофізики, латинської мови, етики, філософії, екології та інтегрується з цими дисциплінами;

Постреквізити. Гістологія закладає основи вивчення студентами фізіології, біохімії, патологічної анатомії та патологічної фізіології, пропедевтики клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосувати знання з гістології, цитології та ембріології в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності.

Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE:

<http://distance.knmu.edu.ua/course/index.php?categoryid=44>

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів сучасних знань про структурну організацію процесів життєдіяльності людини і можливості цілеспрямованого впливу на них.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є вміння, які кожен студент повинен отримати до кінця цього курсу:

1. Застосовувати системний підхід до вирішення завдань з бази Крок-1.

2. Сформувати цілісне уявлення про системи організму в результаті інтеграції знань анатомії, гістології та біології.

3. Вмити застосовувати набуті знання при вирішенні завдань, що знаходяться на межі анатомії та гістології або гістології та біології.

4. Заповнити прогалини в знаннях, які з якоїсь причини утворилися при вивченні предмета.

1.3 Компетентності та результати навчання. Результатом вивчення дисципліни повинне бути формування у студента теоретичного фундаменту для успішного проходження атестації ЄДКІ, а саме: - здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу;

- готовність рішати стандартні завдання, пов'язані з професійною діяльністю, з використанням інформаційних, бібліографічних ресурсів, медико-біологічної термінології з урахуванням вимог інформаційної безпеки;

- здатність до оцінки морфофункціональних, фізіологічних станів і патологічних процесів в організмі людини для рішення професійних завдань.

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами **компетентностей**:

- *Інтегральна* компетентність: набуття знань що до структурно-функціональної єдності будови органів та тканин;

- *загальна* компетентність: набуття знань що до мікроскопічної структури клітин, тканин та органів;

- *спеціальна* (фахова, предметна) компетентність: набуття знань та умінь що до визначення меж між нормою і патологією. Уміння визначати відхилення у будові органів і тканин. Вільне володіння навичками мікроскопії.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **програмних результатів навчання**:

ПРН1 Володіти загальними та спеціальними фундаментальними та професійно-орієнтованими знаннями, уміннями, навичками, компетентностями, необхідними для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з діяльністю в медичній галузі на відповідній посаді.

ПРН2 Володіти знаннями щодо психофізіологічних особливостей людини, здоров'я людини, підтримки здоров'я, профілактики захворювань, лікування людини, здоров'я населення.

ПРН3 Застосувати набути знання, навички та розуміння для вирішення типових задач діяльності лікаря, сфера застосування яких передбачена переліками синдромів та симптомів, захворювань, невідкладних станів, лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій.

- **1.3.3.** Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **соціальних навичок (Soft skills)**: уміння вести професійний диспут з колегами; уміння грамотна та доступно спілкуватися з пацієнтом та його родичами; вміння виступати на публіці; стресостійкість; готовність виконувати рутинну роботу; вміння приймати рішення; відповідальність.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 1,0	Напрямок підготовки 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	Вибіркова	
Загальна кількість годин - 30	Спеціальність: 222 «Медицина» (шифр і назва)	Рік підготовки:	
		3-й	3-й
		Семестр	
		5-й	6-й
		Лекції	
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 10 самостійної роботи студента - 20	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Другий (магістерський рівень)	Практичні, семінарські	
		5 год.	5 год.
		Самостійна робота	
		10 год.	10 год.
		Індивідуальні завдання: год.	
		Вид контролю: залік	

2.1 Опис дисципліни

2.2.1 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
Розділ 1 Цитологія, ембріологія. Загальна гістологія				
1	Тканини як складові органів і систем; специфічні риси будови. Розбір задач з бази Крок -1	4	розповідь-пояснення, бесіда, презентація, дискусія	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); тестовий контроль
2	Сенсорні і регуляторні системи організму. Розбір задач з бази Крок -1	2	розповідь-пояснення, бесіда, презентація, дискусія	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); тестовий контроль
3	Видільна і статева система. Розбір задач з бази Крок -1	2	розповідь-пояснення, бесіда, презентація, дискусія	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); тестовий контроль
4	Розбір задач з бази Крок -1	2	розповідь-пояснення, бесіда, презентація	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); тестовий контроль

2.2.2. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Ембріологія людини. Запліднення, дроблення, гастрюляція. Етапи, результати	4	Презентація, доповідь, онлайн консультування.	Усне опитування (індивідуальне); виступ на задану тему
2	Будова органів травної та дихальної системи	3	_____»_____	_____»_____
3	Будова серцево-судинної системи	2	_____»_____	_____»_____
4	Оваріально-менструальний цикл та його регуляція	3	_____»_____	_____»_____
5	Розвиток сечовивідної та статевих систем	2	_____»_____	_____»_____
6	Позародкові органи людини	2	_____»_____	_____»_____
7	Розвиток органу зору та слуху	2	_____»_____	_____»_____
8	.Базофілія та оксіфілія цитоплазми як прояв функціонального стану клітини	2	_____»_____	_____»_____

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Поточна навчальна діяльність (ПНД) контролюється викладачем групи на кожному практичному занятті. Контроль передбачає: вхідний контроль, а також усну співбесіду наприкінці заняття. Після засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки по 4-бальній системі. Підсумковий бал за ПНД у семестрі визначається як середнє арифметичне національних оцінок за кожне заняття та ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми.

Залік проводиться викладачем на останньому занятті у вигляді усного опитування та передбачає врахування ПНД. Оцінка визначається відміткою – «зараховано», «не зараховано».

. Студентам, що не виконали вимоги навчальних програм дисциплін виставляється оцінка F_x , якщо вони були допущені до складання диференційованого заліку або іспиту, але не склали його. Оцінка F виставляється студентам, які не допущені до складання диференційованого заліку або іспиту.

Оцінки " F_x " або " F " ("незадовільно") виставляються студентам, яким не зараховано вивчення дисципліни, формою контролю якої є залік.

Після завершення вивчення дисципліни відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють студенту відповідну оцінку за шкалами (Таблиця 6) у залікову книжку та заповнюють відомості успішності студентів з дисципліни за формами: У-5.03А – залік; У-5.03Б – іспит; У-5.03В – диференційований залік.

Самостійна робота здобувача (СРЗ)

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений для засвоєння здобувачем освіти у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом з навчальним матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять.

Критерії оцінювання знань та умінь поточної навчальної діяльності

Основи цитології та ембріології. Загальна гістологія.

Оцінка "відмінно" (5 балів) виставляється студенту, який:

1. Під час опитування по мікроскопічних препаратах та електронограмах зміг правильно встановити освітлення, зорієнтувати мікропрепарати, знайти необхідну мікроструктуру, встановити необхідне збільшення мікроскопа і відповісти на всі питання викладача з використанням мікропрепаратів та електронограм, що вивчаються на практичному занятті. Під час опитування по мікроскопічних препаратах та електронограмах продемонстрував вміння розрізняти різновиди тканин, їхні структурні елементи, інтерпретувати особливості будови тканинних структур, закономірності росту, регенерації, визначати ембріональні зачатки та відповів на всі питання викладача по вивчаємим на занятті тканинам.

2. Зумів правильно вирішити вхідні задачі за вивчасною темою.

Оцінка "добре" (4 балів) виставляється студенту, який:

1. Під час опитування по мікроскопічних препаратах та електронограмах зміг правильно встановити освітлення, зорієнтувати мікропрепарати, знайти необхідну мікроструктуру, встановити необхідне збільшення мікроскопа і відповісти на 80-90% питань викладача з використанням мікропрепаратів та електронограм, що вивчаються на практичному занятті. Під час опитування по мікроскопічних препаратах та електронограмах продемонстрував вміння розрізняти різновиди тканин, їхні структурні елементи, інтерпретувати особливості будови тканинних структур, закономірності росту, регенерації, визначати ембріональні зачатки та відповів на 80-90% питань викладача по вивчаємим на заняттях тканинам.

2. Зумів правильно вирішити 80-90% вхідних задач з вивченої теми.

Оцінка "задовільно" (3 бали) виставляється студенту, який:

1. Під час опитування по мікроскопічних препаратах та електронограмах зміг правильно встановити освітлення, зорієнтувати мікропрепарати, знайти необхідну мікроструктуру, встановити необхідне збільшення мікроскопа і відповісти на 60-79% питань викладача з використанням мікропрепаратів та електронограм, що вивчаються на практичному занятті. Під час опитування по мікроскопічних препаратах та електронограмах продемонстрував не повне вміння розрізняти різновиди тканин, їхні структурні елементи, інтерпретувати особливості

будови тканинних структур, закономірності росту, регенерації, визначати ембріональні зачатки та відповів на 60-79% питань викладача з використанням мікропрепаратів та електронограм, що вивчаються на практичному занятті.

2. Зумів правильно вирішити 50-70% вхідних задач з вивченої теми.

Оцінка "незадовільно" (2 бали) виставляється студенту, який:

1. При відповіді по мікроскопічних препаратах не зумів вірно встановити освітлення, знайти необхідне коло зору чи встановити в мікропрепараті або електронограмі менше 60% вивчених структур. При опитуванні по мікроскопічних препаратах та електронограмах не зміг розрізнити різновиди тканин, їхні структурні елементи, або не відповів більше ніж на 60% питань викладача по вивчених на заняттях тканинах.

2. Зумів правильно вирішити 5 і менше вхідних задач за вивчаємою темою.

Спеціальна гістологія та ембріологія

Оцінка "відмінно" (5 балів) виставляється студенту, який:

1. Під час опитування по мікроскопічним препаратах та електронограмах зміг визначити ембріональні зачатки органів, виявити загальні закономірності та гістологічні особливості їх будови та функції, розрізнити на мікроскопічному рівні різні тканини у складі органів, особливості вікових змін та відповів на всі питання викладача по вивчених на заняттях органах.

2. Зумів правильно вирішити всі вхідні задачі за вивчаємою темою.

Оцінка "добре" (4 бали) виставляється студенту, який:

1. Під час опитування по мікроскопічним препаратах та електронограмах зміг визначити ембріональні зачатки органів, виявити загальні закономірності та гістологічні особливості їх будови та функції, розрізнити на мікроскопічному рівні різні тканини у складі органів, особливості вікових змін та відповів на 80-90% питань викладача з використанням мікропрепаратів та електронограм, що вивчаються на практичному занятті.

2. Зумів правильно вирішити 80-90% вхідних задач з вивченої теми.

Оцінка "задовільно" (3 бали) виставляється студенту, який:

1. Під час опитування по мікроскопічним препаратах та електронограмах не зміг повністю визначити ембріональні зачатки органів, виявити загальні закономірності та гістологічні особливості їх будови та функції, розрізнити на мікроскопічному рівні різні тканини у складі органів, особливості вікових змін та відповів на 60-79% питань викладача з використанням мікропрепаратів та електронограм, що вивчаються на практичному занятті.

2. Зумів правильно вирішити 50-70% вхідних задач з вивченої теми.

Оцінка "незадовільно" (2 бали) виставляється студенту, який:

1. Під час опитування по мікроскопічному препарату не вмів визначити орган чи його гістологічні і тканеві особливості будови, кровопостачання, структурно-функціональні одиниці і відповідає менше ніж на 60% питань викладача.

2. Зумів правильно вирішити 5 і менше вхідних задач з вивченої теми.

Критерії оцінки знань і умінь підсумкового заняття

Основи цитології та загальна ембріологія. Загальна гістологія.

Оцінка "відмінно" (5 балів) виставляється студенту, який:

1. Самостійно підготував мотивований морфологічний висновок по гістологічних препаратах та електронограмах клітини, мав змогу інтерпретувати функціональний стан клітини по будівлі ядра і цитоплазми, можливі патологічні зміни. На препараті зрізу ембріона визначив його зародкові листки, осьові та провізорні органи. Самостійно підготував мотивований морфологічний висновок стосовно гістологічних препаратів та електронограм для диференційного аналізу мікроскопічної та субмікроскопічної будови конкретних тканин, продемонстрував навички розпізнавати тканини та їхні структурні компоненти, зумів інтерпретувати функціональний стан клітинних елементів, можливі патологічні зміни.

2. Дав вичерпні усні відповіді на всі теоретичні питання з використанням матеріалів лекцій, основної і додаткової літератури, зумів дати визначення клітині людини, охарактеризувати структурні і функціональні особливості органелл клітини, ядра та його компонентів, описати поділ клітини та клітинний цикл; зумів охарактеризувати ембріональні періоди розвитку людини, їхнє значення, диференціювання зародкових листків, визначив критичні періоди ембріогенезу, їхнє значення для утворення пороків розвитку.

3. Здав комп'ютерне тестування.

Оцінка "добре" (4 балів) виставляється студенту, який:

1. Самостійно підготував мотивований морфологічний висновок по гістологічних препаратах та електроннограмах клітини та ембріона. При цьому дав 80-90% правильних відповідей. Самостійно підготував мотивований морфологічний висновок стосовно гістологічних препаратів та електроннограм тканин і дав 80-90% правильних відповідей.

2. При усних відповідях на теоретичні питання допустив 1-2 несуттєві помилки, тобто неточне приведення фактів.

3. Здав комп'ютерне тестування.

Оцінка "задовільно" (3 балів) виставляється студенту, який:

1. При складанні мотивованого морфологічного висновку по гістологічних препаратах та електроннограмах клітини і ембріона допустив ряд помилок і дав 60-79% правильних відповідей. При складанні мотивованого морфологічного висновку по гістологічних препаратах і електроннограмах тканин допустив ряд помилок і дав 60-79% правильних відповідей.

2. При усних відповідях на теоретичні питання дав неповні відповіді чи допустив 1-2 істотні помилки.

3. Здав комп'ютерне тестування.

Оцінка "незадовільно" (2 бала) виставляється студенту, який

1. При складанні мотивованого морфологічного висновку по гістологічних препаратах і електроннограмах клітини та ембріона допустив значне число помилок і визначив менш чим 60% досліджуваних структур. При складанні мотивованого морфологічного висновку по гістологічних препаратах і електроннограмах тканин допустив значне число помилок і визначив менш чим 60% досліджуваних структур.

2. При усному опитуванні виявив незнання основ теоретичних питань чи допустив грубі помилки в їхньому викладі.

3. Не здав комп'ютерне тестування.

Спеціальна гістологія та ембріологія.

Оцінка "відмінно" (5 балів) ставиться студенту, який:

1. Самостійно підготував мотивований морфологічний висновок стосовно гістологічних препаратів та електроннограм, інтерпретував морфологічну та субмікроскопічну будову органів, тканин, що входять до їхнього складу, особливостей кровопостачання й інервації, можливість патологічних змін.

2. Дав вичерпні усні відповіді на всі теоретичні запитання з використанням матеріалів лекцій, основної та додаткової літератури, продемонстрував знання мікроскопічної будови та функціонування органів в аспекті взаємовідношень тканин у різні вікові періоди, в умовах фізіологічної регенерації, зміг пояснити особливості ембріонального розвитку органів.

3. Здав комп'ютерне тестування.

Оцінка "добре" (4 балів) ставиться студенту, який:

1. Самостійно підготував мотивований морфологічний висновок стосовно гістологічних препаратів та електроннограм органів і дав 80-90% правильних відповідей.

2. Під час усних відповідей на теоретичні запитання припустився 1-2 несуттєвих помилок або неточного викладу фактів.

3. Здав комп'ютерне тестування.

Оцінка "задовільно" (3 балів) ставиться студенту, який:

1. При складанні морфологічного висновку стосовно гістологічних препаратів та електронограм органів допустив ряд помилок і дав 60-79% правильних відповідей.
2. Під час усних відповідей на теоретичні запитання дав неповні відповіді чи допустив 1-2 істотні помилки або неточно виклав факти.
3. Здав комп'ютерне тестування.

Оцінка “незадовільно” (2 балів) виставляється студенту, який

1. При складанні мотивованого морфологічного висновку по гістологічних препаратах і електронограмах органів допустив значне число помилок і визначив менш чим 60% досліджуваних структур.
2. При усному опитуванні виявив незнання основ теоретичних питань чи допустив грубі помилки в їхньому викладі.
3. Не здав комп'ютерне тестування.

3.5. Правила оскарження оцінки

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1226%3A2013-03-25-12-07-55&catid=4%3A2011-05-04-07-20-12&Itemid=19&lang=uk

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Політика навчального процесу:

1. Не спізнюватися на заняття, в разі запізнення більш, ніж на 15 хвилин, студент отримує «нб».
2. Студенти допускаються до занять і лекцій тільки в білих халатах.
3. Студент повинен бути готовий до кожного заняття, мати заповнений робочий зошит.
4. Під час занять не вести сторонні розмови; не заважати товаришеві, коли він відповідає.
5. Будь ласка, не використовуйте такі пристрої для незаконного копіювання матеріалів як смартфони, камери окулярів та інші види записуючих пристроїв. Всі цифрові пристрої потрібно класти або в рюкзак, або в кишеню. Використання таких пристроїв під час тестування є формою обману. Якщо викладач побачив як ви списуєте під час тесту, він має право позбавити вас 1 бала.
6. Під час іспитів також всі цифрові пристрої потрібно класти або в рюкзак, або в кишеню. Якщо ми бачимо, що у вас в руці або на вашому столі є мобільний телефон або інший цифровий пристрій, ми не переходимо до іспитів. Ніяких виправдань не буде прийнято за подібні порушення, тому переконайтеся, що всі цифрові пристрої знаходяться в кишені чи рюкзаку до закінчення іспитів.
7. Якщо у вас виникли питання по предмету під час заняття, то не соромтеся задати їх вашому викладачеві. Якщо ж ви все-таки отримали незадовільну оцінку, то відпрацюуйте її зі своїм викладачем в усній формі.

8. Пропущене заняття ви можете відпрацювати з черговим викладачем кожен день після 13.20. При цьому не забувайте, що пропустивши 4 години, ви повинні відпрацювати як мінімум 2 години.

9. Пам'ятайте будь ласка, що у викладача є життя поза кафедри. Не намагайтеся зв'язатися з ним по телефону після 17.00 і до 9.00 в будні і не турбуйте в вихідні дні.

10. Дбайливо ставитися до майна кафедри. Особливо акуратно працювати з мікроскопом і мікропрепаратами.

11. Не вживайте, будь ласка, їжу в кімнаті для занять.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1226%3A2013-03-25-12-07-55&catid=4%3A2011-05-04-07-20-12&Itemid=19&lang=uk

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Гістологія, цитологія та ембріологія: Підручник за ред. О.Д. Луцик, Ю. Б.Чайковський. - Вінниця: «Нова книга», 2018.-592 с.
2. Гістологія, цитологія та ембріологія: Атлас: навч.посіб./О.Ю. Степаненко, О.В. Мірошніченко, Л.О. Зайченко та ін..- Київ: ВСВ «Медицина», 2017. – 152 с.

Допоміжна

1. Медична ембріологія з основами тератології: навч.посіб. за ред. Ю.В.Чайковського. Ю.В. Сілкина, М.П. Веротвелян, Н.О.Данкевич- Вінниця: «Нова книга», 2019.-208 с
2. А.Хэм, М. Кормак. Гистология. М.: Мир, 1982, т.1-4.
3. Junqueira's Basic Histology.- Text and Atlas. Anthony L. Mescher. – McGraw-Hill Education, 2013- 1186h.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Дорогі студенти. Всю інформацію, необхідну для успішного освоєння курсу гістології, ви знайдете на платформі дистанційного навчання ХНМУ **Moodle**. На головній сторінці знайдете кафедру гістології, цитології та ембріології, потім виберете свою спеціальність (медики, стоматологи і т.д.). Вся рекомендована і додаткова література, атласи, відеолекції і відеопрезентації, питання Крок-1 і питання для самоконтролю - це все ми приготували для вас.

<http://distance.knmu.edu.ua/course/index.php?categoryid=44>

Звертаємо вашу увагу, що для вас також створено ютуб-канал кафедри, де розміщено лекцій.

<https://www.youtube.com/channel/UC3rbbyWz9RwBQFyeO3A8P3g/featured>

8. ІНШЕ

Кафедра гістології, цитології та ембріології розташована за адресою:

Харків, пр. Науки, 4. Корпус УЛК, 3-ий поверх.

Аудиторії для лекцій і практичних занять: корпус УЛК, відповідно до затвердженого розкладу занять.

На нашій кафедрі 4-х годинні заняття, початок занять о 9.00 і 13.20.

З урахуванням перерв класи відбуваються:

якщо початок о 9 годині

9.00-9.45

9.55-10.40

11.10 – 11.55

12.05 – 12.50

якщо початок о 13.20

13.20- 14.05

14.15 – 15.00

15.30 – 16.15

16.25 – 17.10

,